

2698.

Lauhian-
mäki.

neet ja

51.

Ruotsalainen vaskiraha isonvihan ajoil-
ta

Kun olin edellä mainitut seitsemän hau-
taa, joista 1, 2 ja 4 nähtävästi olivat nais-
ten sekä 3 ja 7 miesten hautoja, tutkinut,
eikä pitäjän työväki sillä aikaa ollut maata
mullistaessa tavannut mitään haudantapaista koh-
taa, pidin alituisen läsnäoloni perkaustyössä
tarpeettomana laiskurintoimena käskin työnjohta-
jan kohta lähettämään minulle sanan, jos hau-
dantapainen kohta jossakin sattuisi ilmesty-
mään, ja menin omine työmiehineni ympäristössä
oleviä mäkejä tarkastamaan. Niinä neljänä päi-
vänä, jotka sen jälkeen vielä oliⁿ Eurassa,
kävin vain kerran tai kahdesti päivässä pitä-
jäläisien työn kautta syntyneitä uusia penke-
reitä tarkastamassa, vaan ei mitään haudan-
paikkaa enää ilmestynyt. Sentähden jätin läh-
tiessäni paikkakunnan kruununimismiehelle hänen
pyynnöstään kirjallisen todistuksen siitä, että
mäki oli tutkittu ja siis se työneste pois-
tettu, jonka tähden Muinaistieteellinen toimi-
kunta oli pyytänyt perkaustyön lakkauttamista;
tämän tein, vaikka silloin vielä oli pitkä
parin sylvän leveinen mäenkaistale perkaamatta.

Löydöistä voinee päätätä, että Lauhianmäen
haudat ovat syntyneet noin yhdeksännellä tai
kymmenennellä vuosisadalla.

Lauhianmäestä selvittyäni joutui vähäisen
tutkimuksen alaiseksi ensi pari kertaa ennen
tutkittu

2699.

Pappilanmäki.

Täällä en tahtonut hävittää niitä harva-

2699.

Pappilan-
mäki.

lukuisia, pappilan mukkeen asuntorakennuksen lounaspuolella olevia hautasyvennyksiä, jotka vielä ovat vastaiselle tutkimukselle säilyneet, vaan tarkastelin ainoastaan sen ison hiekkakuopan syrjää, joka on rakennuksen eteläpuolella. Siinä huomasin kohta paikalle tultuani haudantapaisen kohdan lähellä lounaspuolella olevaa ennen tutkittua hautasyvennystä. Pari kertaa muurauslastalla hiekkaa kaivettuani alkoi jo tulla esille

1. Särkyneen saviastian palasia, joita olen museissa liimaillut kokoon. Koska astia on erittäin pohjanpuolelta ylen hrapas ja sen tähden osaksi perin pieniksi muruiksi murentunut, en ole voinut näistä kokonaista astiaa tehdä, vaan senverran voi yhteenliimatuista kappaleista nähdä, että astia on ollut noin 190 mm. korkea, leveimmästä kohdastaan 190 mm. laaja, suultaan ehkä 175 ja pohjasta 120 mm. Pohja on tasainen ja 11 eli 12 mm. paksu, muu astia noin 6 mm. paksu. Astian lyhyeen kaulaan on nyörillä painettu kuusi rinnakkaisista viivaa. - Vähän matkaa lounaasen päin saviastianpalasista olivat hajallaan n:rot 2 ja 3.
2. Kolme palasta, 2/3 mm. paksusta vaskilangasta tehdyistä, koristuksista. Vaskilanka on yhdessä kierretty 5 mm. ja kahdessa 3 mm. paksuiksi spiraaliputkiksi, joiden läpi on pujotettu useista rihmasäikeistä kierrettyjä nyörejä.
3. Kahdesta lähes 6 mm. paksusta spiraaliputkesta tehty ristikko (spiraaliputket taas ovat tehty 1 1/4 mm. paksusta vaskilangasta). Näidenkin putkien sisässä on kierretty nyöri. Viimeksi mainituista esineistä länteen päin löy-

2699.

Pappilan-
mäki.

dettiin ei kaukana toisistaan

4. 16 kapp. pronssista valettua sydämen muotoista silaa, jotka säilyneistä nahkapalasisista päättäen ovat olleet asetetut nahkavyöhön siten, että sydämen kärjet ovat olleet pitkin vyötä. Noilla pronssisiloilla, joista viisi on 20 mm., kymmenen 16 1/2 ja yksi 12 mm. leveätä, on takapuolella kolme pronssihiukkiä, jotka ovat pistetyt nahan läpi ja kärjistään käännettyt. Useimpien silojen alle on säilynyt nahkaa. Muutamien kohdalla oli.
5. Karvoja tahti hiuksia. *puuttuu.*
- Mainittujen silojen ohella oli myös
6. Pronssinen päätesila, 31 mm. pitkä ja 29 leveä, spiraalikoristeinen, varustettu neljällä piikillä, jotka ovat pistetyt vielä säilyneen nahan läpi. Kahden kärjet ovat nahan takapuolella käännettyt, kahden kärjissä taas tuntuu jälkiä pronssilevystä.
- Päätesilan kyljessä oli säilynyt
7. Palanen neliniitistä vaatetta, jonka loimirihmat ovat höllästi kerratut.
- Lähellä edellä mainittuja oli
8. Pyöreä toiseen päähän suippeneva lahonnut puupala, ikäänkuin jonkun varren varsi-putkessa säilynyt pää, noin 120 mm. pitkä. Omituista on että on säilynyt myös pieni puupala, joka on senmuotoinen, että sitä voi pitää osana siitä varsi-putkesta, jossa tuo isonpi puupala on säilynyt. *puunoksa.*
- Edellisistä esineistä länsilounaasen päin oli ylempänä mullassa
9. Puolipyöreätä pronssilankaa lähes 50 mm. pituudelta, arvattavasti vähän suorennettu osa spiraalikierteisestä sormuksesta.

2699.

- Pappilan- 10. Kaksi koukistettua rautanaulan palaa, 32
mäki. mm. pitkää, ehkä molemmat naulan kärkiä.
N:ro 4:n eteläpuolella olivat
11. Kolme rautaista niittausnaulaa, joista e-
heät ovat 32 ja 36 mm. pitkät; kolmannelta
on naulin pää taittunut pois. Niittaus- eli
päätelevyt ovat kaikki kolme vinokaitteen muo-
toisia, ja ovat naulat nähtävästi olleet puu-
hun isketyt.
12. Kaksi kärjistään koukistettua rautanaulaa,
joihin on runsaasti takertunut jäännöksiä noin
25 mm. paksusta puusta. Toisen pää on tait-
tunut pois.
Lähellä n:ro 1:tä vaan ylempänä mullas-
sa löydettiin
13. Pari ruostunutta rautapalasta, joista i-
sompä on lähes 70 mm. pitkä, 28 leveä ja
ehkä aikonaan ollut viikatteen terän kärki.
Edellämäinitut ovat ehkä kaikki olleet
saman osaksi jo ennen mullistetun noin kyy-
etelä- ja kaakkoispuolella ja vähäksi osaksi myös/
nähdä syvän haudan kalustoa. - Näiden seassa
oli perin hajallaan mullassa
14. Kovaksi poltetun mustanruskean saviastian
palasia, 80 kappaletta. Näitä olen museissa
yhteenliimailnut, vaan on niistä syntynyt vain
puolet ylen leveästä, mykeväpohjaisesta astias-
ta, joka on ollut noin 140 á 150 mm. korkea
ja jonka kaulaan on nyörillä painettu 12 rin-
nukkaista piikkuviivaa. Paksuus vaihtelee 4:n
ja 9:n välillä.
Näistä saviastianpalasista eteläkaakkoon
päin ja osaksi näiden seassa oli niinikään
hajallaan mullassa
15. Hiukan vaaleampia saviastian palasia;
22 kappaletta, joista museissa olen pannut
kokoon lähes puoliskon saviastiasta, joka on

2699.
Pappilan
mäki.

ollut noin 125 mm. korkea, ehkä 220 leveä ja pohjastaan vähän litistynyt. Pohja on noin 10 ja kaulan kohta noin 5 mm. paksu. Kaulassa on kolme paksulla nyörillä painettua pilkkuviivaa astian ympäri.

Vastamainittujen saviastian palasien seassa oli

16. Neljä palasta rumatekoisesta saviastias-
ta, joka on ollut 8 á 12 mm. paksu. Sa-
veen on sekoitettu jotensakin järjiä hiekka-
sirusia, jotka ovat tehneet astia pintoja e-
pätasaisiksi.

Edellisten kaakkoispuolelta ja osaksi
niiden seasta löydettiin hajallaan

17. Kahdeksan osaksi isoa saviastianpalas-
ta, yhteensä noin puolet harmaasta rosopintai-
sesta astiasta, joka on ollut 130 á 135
mm. korkea, leveimmästä kohdasta noin 170 mm.
leveä ja latiskapohjainen. Pohja on noin 110
mm. laaja. Leveimpään kohtaan on painettu
kolme rinnakkaista pilkkuviivaa noin 1 1/2
tuumaa suusta.

N:rojen 15 - 17 kohdalta löydettiin

18. Ristikoksi solmittua monikertaista rin-
maa, jonka ympärillä on pari pientä palasta
hienosta pronssilangasta tehtyä, 4 mm. pak-
sua putkea.

Hajallaan n:rojen 14 - 17 kohdalla
oli

19. Kahdeksan rautaista niittausnaulaa, 30
á 40 mm. pitkä. Niittauslevyt ovat kaikki
vinokaitteisia ja isompia kuin naulojen näitä
pyöreämmät päät ja

20. Kahdesta kohdasta koukistettu naula,
johon on paljon puuta takertunut; - kolme

2699.

Pappilan-
mäki.

muuta naulanpalaa, joihin myöskin on puuta ta-
kertunut. - Näistä länteenpäin löydettiin

21. Kaksi rautapalasta, joista toinen on
48 mm. pitkä, 12 leveä ja 8 paksu sekä lä-
pileikattuna kolmionmuotoinen; toinen on 36 mm.
pitkä ja 18 leveä levyntapainen.

22. Ruskea kivihelmi, 13 mm. pitkä, 12 á
14 mm. leveä. Tämän pinnalla on neljä isoa
vähän ulkonevaa pyöreähköä mustaa ja valkea-
pilkkuisia täplää.

23. Pronssipintainen rautainen painoluoti yh-
tä muotoa kuin J. R. A:n kuvateokseen n:rona
1390 kuvatut ja Äimälän kalmistosta löydetyt.
Luoti, jonka pinnalla on paljonkin rautaruos-
tetta on 18 mm. korkea ja 22 leveä.

Viimeksi mainittujen esineiden kohdalla
oli maa mustempi kuin muualla.

Lampun Myllymäellä, jossa on iso jouk-
ko hautasyvennyksiä ja eteläpäässä kehään ase-
tettu kahdeksan kohtalaisen isoa kiveä, tar-
kastin erään neliskulmaisen kivikehyksen kes-
kustaa, löytämättä muuta kuin paksu^u lohonneen
puun noin viiden korttelin syvyydessä.

2700.

Osmanmäki.

Saatuani tietää, että Keräjämaan harjun
jatkona luoteiseen päin olleesta Osmanmäestä
vielä hiekkaa maantielle viedään, että siinä
oli viljelemättä vain aivan kaitanen (paikoit-
tain vain kyynärän leveinen) maakaistale ja
että tässäkin jäännöksessä olisi mustanlaista